

DOI: 10.17064/iüifhd.00917

TÜRKİYE YAZILI BASININDA AVRUPA BİRLİĞİ HABERLERİ: 21 OCAK 2014 BRÜKSEL ZİRVESİ

Alev ASLAN *

Öz

Avrupalılığın ve dolayısıyla Batılılığın bugünkü ifadesi olarak gösterilebilecek olan 'Avrupa Birliği', kurulduğu günden bu yana kendisi ile ortaklık kurmak isteyen Türkiye için geçmişten bugüne sürdürülen çağdaşlaşma ve Batılılaşma çabasının adeta doğal bir devamı olarak görülmüştür. Bu noktadan hareketle, 'Batılılaşma' kavramı ışığında Türkiye-Avrupa Birliği (AB) ilişkilerini ele alan bu çalışmada söz konusu ilişkilerin yazılı basında nasıl sunulduğuna dair bir değerlendirme yapılmıştır. Ocak 2014 Avrupa Birliği zirve döneminde basına yansıyan haberlerin incelendiği bu metin kapsamında, AB-Türkiye ilişkilerinin Türkiye yazılı basınında nasıl sunulduğu sorulmuş ve bu soruyu yanıtlamak için örneklem olarak seçilen Cumhuriyet, Hürriyet, Posta, Sabah ve Star gazetelerinin ikişer haftalık yayınları içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu inceleme yapılırken haber sayısı, hangi başlıkların kullanıldığı, haberlerde kullanılan aktörler/ haberlerde konuşanların kimler olduğu ve son olarak hangi sözcüklerin en çok sayıda kullanıldığına bakılmıştır. Araştırma sonucunda, 'Avrupa Birliği'nin basında daha çok 'araçsal bir üst merci', 'bir değerler silsilesi' ya da 'ulaşılması gereken bir ideal' biçiminde temsil edildiği sonucuna varılmıştır. Bu sonucun yanı sıra, siyaset bilimcilerin dile getirdikleri 'Avrupa Birliği'ne Türkiye'de bir iç politika meselesi olarak başvurulduğu' fikriyatını destekleyen bulgular bu çalışmada da ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Türkiye, Yazılı Basın

NEWS ON EUROPEAN UNION IN TURKEY'S PRINT MEDIA: 21TH JANUARY 2014, BRUSSELS SUMMIT

Abstract

The European Union (EU), which can be seen as a sign of being European and relatingly western, has been considered as a natural continuation of modernization and westernization efforts by Turkey, the country that desires to become a partner since its foundation. In this study, the way Turkey-EU relations are presented in press media has been evaluated in the light of 'westernization' concept. The question raised is how Turkey-EU relations are presented in Turkish press media and to answer this question, newspapers such as Cumhuriyet, Hürriyet, Posta, Sabah and Star are analyzed for two weeks including the time of European Union Summit in 2014. The technique used is content analysis and number of the news, the headlines given, the actors used, and the words that are most frequently used are examined. As a result of this study, it has been found out that European Union is presented as a 'higher authority', 'a set of values' or 'an ideal target to be reached'. Furthermore, conclusions like the fact that European Union is considered as an issue of internal Turkish politics are also reached.

Keywords: European Union, Turkey, Print Press

* Res. Asst. Dr., İstanbul University Faculty of Communication, Department of Public Relations, alev.aslan@istanbul.edu.tr

Makale geliş tarihi | Article arrival date: 23.11.2015

Makale kabul tarihi | Article acceptance date: 15.03.2016

GİRİŞ

19. yüzyıl -Osmanlı Döneminde- başlayan (Lewis, 1955: 155; Mardin, 1991: 71; Ortaylı, 2007) ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuyla sürdürülen Batılılaşma, önceleri askerî alanda ilerlemelerle varlık gösterirken, sonraki yıllarda hukuktan eğitime kadar genişleyen bir alanda ortaya çıkmıştır. 'Batı' çoğu zaman bir tür ilerleme, çağdaşlaşma imgesi olarak ulaştırılması gereken bir hedef biçiminde anlamlandırılmıştır. Avrupalılığın ve dolayısıyla Batılılığın bugünkü ifadesi biçiminde gösterilebilecek olan 'Avrupa Birliği' kurulduğu günden bu yana kendisi ile ortaklık kurmak isteyen Türkiye için geçmişten bugüne sürdürülen çağdaşlaşma ve Batılılaşma çabasının adeta doğal bir devamı olarak görülmüştür.

Avrupa'ya atfedilen bu değerler günümüzde basında yer alan haberlerde açık bir biçimde görülebilmektedir. Batıya atfedilen değerlerin yazılı basında sürdürüldüğü temel önermesinden hareket eden bu çalışma, Avrupa Birliği'nin medyada nasıl temsil edildiği sorunu yanıtlamaya odaklanmaktadır.

1959'dan günümüze devam eden Türkiye-AB/AET ilişkileri, yaşanan inişli çıkışlı süreçte rağmen, neredeyse hiçbir zaman kopma aşamasına gelmemiştir. Hatta ilişkiler kimi dönemlerde oldukça yakınlaşmıştır. Bu yakınlaşma dönemlerinden biri olan '2004 AB zirvesi' basının hiç de yeni olmayan bir alışkanlığı ile tıpkı 1995'te Gümrük Birliği kararı ve 1999'da Helsinki Zirve sürecinde (Erhan & Arat, 2003: 97) olduğu gibi Türkiye AB üyeliğine kabul edilmiş gibi yansıtılmış ve gerçekte olduğundan çok daha olumlu bir hava yaratılmıştır. AB'ye girmenin Türkiye'ye sağlayacağı yararlar ve Türkiye halkını bekleyen parlak gelecek, ekonomik verilerle desteklenerek bir nevi renkli bir 'Avrupa Birliği rüyası' olarak yazılı ve görsel basında geniş bir yer bulmuştur.

Esasen tarihsel geçmişe bakıldığında da 'Avrupa rüyası'nın yeni bir imge olmadığı görülecektir. Avrupa Birliği'nin basında temsili üzerine daha önce yapılmış olan çalışmalarda (Durna, 2004; Gencel Bek, 2004; Kejanlıoğlu & Taş, 2009) AB'yi tanımlama konusunda gazetelerin kullandığı birtakım ortak imgeler tespit edilmiştir. Bu imgelerin birkaçı şu şekilde sıralanabilir: 'Batılılaşma', 'çağdaşlaşma', 'muasır medeniyetler seviyesine erişme'. Bu çalışmaların tümü 'basında Avrupa Birliğine dair bazı imgelerin sabitlenmiş olduğu' kanaatini dile getirmiştir.

AB-Türkiye ilişkilerine odaklanan akademik çalışmalar bazı noktalarda birbirleriyle örtüşmekle birlikte bazı hususlarda ise farklılıklar sergilemektedir. Avrupa Birliği haberleri çerçevesinde ortaya çıkan 'Avrupa' ve 'Türkiye' imgelerine dair Durna 'Köşe Yazılarında Avrupa Birliği tartışmaları: Helsinki zirvesi 1999' (2004) adlı makalesinde Türkiye basınının "self-oryantalist" (2004: 42) olduğunu söylemektedir. Kejanlıoğlu ve Taş ise (2009: 42) anlatıyı kuranın baskın olarak 'Avrupa' olduğunu düşünmektedirler. İkili çalışmalarında Avrupa Birliği-Türkiye ilişkisinin karşılıklılığını kabul etmekle birlikte eşitler arasında gerçekleştiğini reddetmişlerdir. Bunun yanı sıra Tural'dan hareketle Avrupa ve Türkiye arasındaki ilişki biçimini karşılıklı ama eşit olmayan "sevgi-nefret" olarak (2009: 42) tanımlamışlardır.

AB-Türkiye ilişkileri stratejik gerekliliklerden kaynaklanan bir ilişki biçimidir. Tarihsel ola-

rak da ne birbirinden tamamen kopabilen ne de tam anlamıyla bir araya gelebilen bir ilişki olarak sürdürülmüştür. Bu yaklaşma-kaçınma hali tamamen dönem ve koşullara bağlı olarak kimi zaman güçlenmiş, kimi zamansa zayıflamıştır. Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileri; SSCB'nin çöküşünden, Yunanistan'ın AB üyeliği kabulüne ya da günümüzde Suriyeli mültecilerin durumuna kadar çok sayıda değişkenden etkilenen ve "eşitler arasında olmayan stratejik bir birliktelik" olarak adlandırılabilir.

Yukarıda bahsedilen temel önermeler ışığında bu çalışma, basının Türkiye-AB ilişkilerini günümüzde nasıl değerlendirdiğini ortaya koyarak, yeni bir durum tespitinde bulunmayı amaçlamaktadır. Ancak bunu yapmadan önce Avrupa/Avrupa Birliği ve Türkiye ilişkilerinin gelişim çizgisinden bahsedilecektir.

Avrupa Birliği ve Türkiye

Türkiye'de Batılılaşma aslında Osmanlı'dan gelen bir alışkanlıkla daha çok yukarıdan aşağıya sürdürülen bir ilişki biçimi olmuştur. Önceleri askeri alanda yetersizliklerden kaynaklanan Batılılaşma yönelimi sonraları özellikle hukuk, maliye ve eğitim alanlarında da kendisini göstermiştir. İlk dönemde Avrupa'da yaşanan gelişmelere çok duyarlı olmayan Osmanlı daha sonra burada ortaya çıkan gelişmelerin askeri üstünlük yarattığını fark ederek hızla Avrupa'daki gelişmeleri takip etme ihtiyacı duymuş ve bir anlamda Osmanlı Devleti'nin bekasını düşünerek Batılılaşmayı yukarıdan aşağıya dayatmacı bir biçimde sürdürmüştür. Aynı alışkanlığın Cumhuriyet döneminde de devam ettirildiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Nihayet Avrupa'nın bir devamı olarak ortaya çıkan AB'ye de aynı düşünsel yapı ile yaklaşmış ve Erhan ve Arat'ın da belirttikleri gibi Türkiye'nin Batılılaşma çabası Avrupa Entegrasyon hareketine katılmada hiç değişmeyen siyasal bir neden olarak hep var olmuştur (2003: 96). Delanty, Avrupa'nın bir kimlik olarak tabandan ziyade daha çok tavandan gelen ve çoğunlukla entelektüel ve siyasi sınıfın ideolojisi olduğunu söyler (Yurdusev, 1997: 57). Avrupalılığın ve onun bugünkü ifadesi olan Avrupa Birliği için de benzer şeyleri söylemek mümkündür. Avrupa Birliği de daha çok tabandan değil tavandan gelen ve belli grupların lehine işleyen bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de de AB çoğu zaman entelektüeller tarafından desteklenmekte ve gerek kendisini meşru kılmak isteyenlerce, gerekse bir takım güç odaklarına karşı koymak isteyenlerce bir iç politika aracı olarak sıklıkla başvurulmaktadır.

Türkiye-AB ilişkilerinin tarihsel gelişimine bakılacak olursa; Türkiye'nin, ilk adı AKÇT olan Avrupa Birliği'ne Adnan Menderes Hükümeti döneminde -31 Temmuz 1959'da- Roma Antlaşması'nın 238. maddesi uyarınca "ortak üye" (associate member) olmak üzere başvurduğu görülür. Bu başvuru sonrasında 12 Eylül 1963 tarihinde imzalanan Türkiye ile AET arasında ortaklık kurulmasını öngören Ankara Anlaşması gereğince, AET ile Türkiye arasında Gümrük Birliği'nin hayata geçirilmesi ve ardından Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğinin gerçekleştirilmesi öngörülmüştür. Anlaşmaya göre Türkiye ile AET arasındaki

ortaklık ilişkisi “hazırlık”, “geçiş” ve “son dönem” olmak üzere üç aşamalı bir takvime bağlanmıştır (Köstekli, 1999: 38; Bulaç, 2001: 28).

1979 yılı sonunda Türkiye’de hükümet değişikliği olmuş ve iktidara gelen Adalet Partisi azınlık Hükümeti, AET ile ilişkilerin canlandırılmasına önem vermiştir. 12 Eylül 1980’de Türk Silahlı Kuvvetleri’nin yönetime el koyması ve TBMM’yi feshetmesi sonucunda ise Türkiye-Topluluk ilişkileri yeni bir döneme girmiştir (Karluk, 1996: 398).

Türkiye-AB ilişkilerinde bir diğer dönüm noktası da 17 Nisan 1987 yılında yaşanmış ve Türkiye AT’ye tam üyelik başvurusunda bulunmuştur (Gümrükçü, 1999: 74). Tam üyelik bu aşamada gerçekleştirilememiştir ancak Gümrük Birliği yolundaki çalışmalar ivme kazanmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 13 Aralık 1995 tarihinde Gümrük Birliği’nin tamamlanması ile ilgili kararı onaylamasının ardından Ortaklık Konseyi 1 Ocak 1996 tarihi itibarıyla AB ile Türkiye arasında Gümrük Birliği’ni yürürlüğe koymuştur. Böylece 1963 tarihli Ankara Anlaşması ile öngörülen geçiş süreci, AB ile Türkiye arasında Gümrük Birliği’nin yürürlüğe girmesiyle tamamlanmış ve tam üyelik ile sonuçlanması öngörülen nihai sürece girilmiştir (Aydoğan, 2005: 181; Tekeli & İkin, 2000: 546).

29 Haziran 1997 tarihli ortaklık konseyi toplantısında AB’nin, Türkiye’nin tam üye olabileceğini bir kez daha onaylamasının ardından Avrupa Komisyonu’ndan Türkiye’nin tam üyeliği ile ilgili yeni bir görüş hazırlaması talep edilmiştir. Avrupa Komisyonu 16 Temmuz 1997’de açıkladığı ‘Agenda 2000’ başlıklı raporunda, birtakım siyasi ve ekonomik gerekçelerle, Türkiye’yi AB’nin bir sonraki genişleme sürecinin dışında bırakmıştır. Soğuk Savaş sonrası inişli çıkışlı bir grafik çizen AB- Türkiye ilişkileri, 10- 11 Aralık 1999 Helsinki’de yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi’nde Türkiye’nin AB’ye adaylık statüsünün resmi olarak kabul edilmesiyle farklı bir boyut kazanmıştır.

1959 yılında AET’ye ortaklık başvurusunda bulunan Türkiye, 1987’de tam üyelik başvurusunda bulunmuş ve 1999 Helsinki Zirvesi ile adaylık statüsünü resmileştirmiş, bu vesileyle diğer aday ülkelerde olduğu gibi reformların desteklenmesi ve teşvik edilmesi amacıyla, mali yardımları da içeren katılım öncesi- stratejiden faydalanmaya hak kazanmıştır. Aday ülke statüsü hiçbir önkoşula bağlı olmaksızın kabul edilen Türkiye, diğer aday ülkelere açık olan tüm birlik programlarına aktif olarak katılabilecek, katılım süresince AB ile diğer aday üyeler arasındaki tüm toplantılara iştirak edebilecektir. AB mali yardımlarının koordine edilebilmesi için tek bir çatı oluşturacaktır. Türkiye’nin AB’ye katılım sürecinin temellerini oluşturacak olan Çerçeve Yönetmelik ve Katılım Ortaklığı Belgesi sırasıyla 26 Şubat ve 8 Mart 2001 tarihlerinde AB tarafından kabul edilmiştir (Ülger, 2003: 91). Türkiye’nin AB’ye katılım sürecinde kat ettiği ilerleme, Ulusal Programda belirlenen öncelik ve hedefler ışığında 2001 yılı içerisinde ivme kazanmıştır.

Türkiye tarafından reform çabaları sürerken AB de üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmeye başlamıştır. Türkiye’nin AB programlarına katılımı ve mali yardım için tek çerçeve oluşturulması yolunda birtakım adımlar atılmış, Türkiye’nin 2002 yılı itibarıyla Çerçeve Anlaşması’nın tamamlanması ile birlikte diğer aday ülkelerin faydalandığı haklara sahip olmasının yolu açılmıştır. 14- 15 Aralık 2001 tarihinde Laeken’de yapılan Avrupa Birliği Zirvesi’nde, Türkiye ile katılım müzakerelerinin başlatılması olasılığı en üst

düzeyde ilk defa telaffuz edilmiştir. Türkiye'nin diğer aday ülkeler gibi Avrupa'nın geleceği için Konvansiyon'a katılması kararlaştırılmıştır. Böylelikle Türkiye'nin Avrupa'nın geleceğinin bir parçası olduğu kabul görmüştür (Ülger, 2003: 91).

6 Ekim 2004 tarihinde yayınladığı Türkiye İlerleme Raporu'nda Avrupa Komisyonu, Türkiye'nin siyasi kriterleri gerekli ölçüde karşıladığını belirterek, Birliğe katılım müzakerelerinin başlatılması önerisinde bulunmuştur. 17 Aralık 2004 Brüksel Zirvesi'nde Avrupa Konseyi, Türkiye'nin Kopenhag Kriterlerini tatmin edici bir şekilde yerine getirdiğine kanaat ederek, 3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye ile katılım müzakerelerinin başlatılması kararını almıştır.

12 Haziran 2006 Lüksemburg görüşmeleri Türkiye açısından olumsuz geçmiştir (Erhan, 2006: 181). Bu dönemde Ek Protokole uyulmadığı gerekçesiyle AB Türkiye ile ilişkileri yavaşlatmıştır. İlişkilerde yeniden dinamizm kazanmak isteyen hükümet ise sözlü olarak AB'ye limanları açabileceğine dair bir teklifte bulunmuştur. Ancak AB bu teklifi resmi bulmayarak gündemine almamıştır. Sonrasında 11 Aralık 2006'da Türkiye ile sekiz başlıklı durdurulması yönünde karar alınmış ve zirveye Türkiye'nin katılımının gerekli olmadığını bildirmiştir.

Türkiye-AB ilişkisi 2000'li yılların ilk döneminde olumlu bir çerçevede ilerlerken 2000'li yılların ikinci yarısı itibarı ile AB'ye yönelen güçlü destekte bir gerileme yaşanmıştır (Balci, 2013: 11). Bu gerilemenin çeşitli sebepleri vardır. Ancak başlıca dört sebebinin Oğuzlu şu şekilde sıralamaktadır: "Arap Baharı" olarak adlandırılan süreç neticesinde dış politikada Türkiye'nin bulunduğu coğrafyanın lideri olma gayesine yönelmesi; hükümetin ilk dönemde daha güçlü bir biçimde sarıldığı AB sürecine, ilerleyen yıllarda öncelik vermemesi; 2008 finansal krizi ile Batı dışı aktörlerin -Batılı kuruluşların vadettiği ekonomik cazibeyi kaybetmesiyle- Batıya olan ilgilerini kaybetmeleri ve son olarak 2008 mali krizi ile birlikte Batının da kendi iç meselelerine (ekonomik, sosyal ve siyasi sorunlarını çözmeye) yönelmesi (Oğuzlu, 2015). Tüm bu bahsedilen konjonktürel gelişmeler Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde ciddi bir gerilemeye yol açmıştır.

Ancak son dönemde Suriye meselesi ve ortaya çıkan mülteci krizi gibi nedenlerle AB ve Türkiye ilişkilerinin stratejik gerekçelerle tekrar ivme kazandığı söylenebilir.

AMAÇ VE YÖNTEM

Ocak 2014 Avrupa Birliği zirve döneminde basına yansıyan haberlerin AB-Türkiye ilişkilerinin Türkiye yazılı basınında nasıl sunulduğuna dair belirlenen amaç ve makalenin yöntemi aşağıdaki alt başlıklarda yer almaktadır.

Amaç

Bu çalışma, basında yer alan haberlerde 'Batılılaşma'nın bir devamı olarak görülen AB'ye dair sabitlenmiş olumlu imgelerin üretildiği temel varsayımından hareket etmektedir. Bu

temel varsayım çerçevesinde çalışma, Türkiye-AB ilişkilerini basında nasıl yer bulduğu sorusuna odaklanmaktadır.

Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

1. AB zirve süreci ülke çapında yayınlanmakta olan gazetelerde nasıl yer almıştır?
2. Haberler hangi temaları içermektedir?
3. Haberlerde ortaya çıkan başlıklar nelerdir?
4. Haberlerde başvurulan haber kaynağı hangisidir?
5. Haber sayısı ne kadardır?
6. Avrupa Birliği'ne hangi değerler atfedilmektedir?
7. Avrupa Birliği ve Türkiye arasındaki ilişkilerde belli bir hiyerarşiden söz edilebilir mi?

Yöntem

Betimsel Yöntemle yapılan bu çalışmada, amaç bölümünde belirtilen soruların yanıtlanmasında içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. İçerik analizi XX. yüzyıl başında, Columbia Gazetecilik Okulu'nun gazetelerin nicel analizlerine dair yapmış oldukları çalışmalarla ortaya çıktığı yaygın bir kabuldür (Bilgin, 2006: 3). Berelson, içerik analizini iletişimin belirgin içeriğinin objektif, sistematik ve niceliksel tanımlarını yapan bir araştırma tekniği (as cited in Gökçe, 2006: 35) olarak tanımlar. Metin içeriği toplama ve analiz etme tekniği olduğu için gazetelere dair analiz yapmada etkin bir yöntemdir.

Toplumsal davranışlar üzerinde herhangi bir etki sergilemeyen bir araştırma türü olan içerik analizi tekniğinde, nesnel, sistematik ve nicel tanımlamalar yer alabilmektedir. Bu tanımlamadan yola çıkılarak oluşturulan Kodlama/ değişkenler listeleri EK 1'de yer almaktadır. Listede haberlerin kategorilendirilmesi Değişken 1 (D1) olarak ifade edilmiştir. Bu değişkenin alt değişkenleri ise 'haber/köşe yazısı dağılımı, haber başlıkları/ manşetler, aktörler/haberlerde konuşan kişiler, haberlerde öne çıkan sözcükler'dir. Haberlerde öne çıkan sözcüklerin kategorilendirilmesi ise Değişken 2 (D2) olarak ele alınmıştır. Bu değişkenin alt değişkenleri ise 'HSYK, demokrasi ve hukukun üstünlüğü, algı operasyonu, yargı bağımsızlığı, yargı içinde örgütlenme, AB uyardı, AB destekledi, AB ikna oldu' olarak belirlenmiştir.

Evren ve Örneklem

Ulusal düzeyde yayın yapan tüm gazeteler çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise bu evren içerisinde seçilen *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Posta*, *Sabah* ve *Star* gazeteleridir. Bu gazetelerin seçilmesinde yüksek tiraja sahip gazeteler olmaları ve farklı siyasal yönelimleri temsil etmeleri önemli bir etken olarak göz önünde bulundurulmuştur.

Gazetelerin şirketleri ve sahiplikleri hakkında bilgi vermek gerekirse: *Cumhuriyet* gazetesi şirket adı Yeni Gün Haber Ajansı BY AŞ'dir ve sahibi Cumhuriyet Vakfı'dır (çok ortaklı); *Sabah* gazetesi şirket adı Turkuvaz Rd. TV Gaz. ve Yay. AŞ'dir, sahipliği Ahmet Çalık'a aittir; *Hürriyet* gazetesi şirket adı Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş., sahibi Doğan grubudur; *Posta* gazetesi sahibi Doğan Gazetecilik A.Ş.; *Star* gazetesi şirket adı Star Medya yayıncılık A.Ş.'dir. Farklı sahipliklerin yanı sıra farklı perspektiflerde yer alma halleri konuya farklı toplumsal kesimleri temsil eden gazetelerin nasıl baktığını karşılaştırma olanağı sağlaması açısından önemlidir.

Örneklemin İncelenmesi ve Çözümlemesi

Bu gazetelere ait yayınlar 21 Ocak 2014 tarihi dikkate alınarak (bir hafta öncesi ve bir hafta sonrası) toplam on dört gün olmak üzere incelenmiştir. Bu amaçla, gazetelerin geçmiş sayıları arşivden alınarak bu tarihlerde çıkan AB haberleri taranmış ve kategorik olarak sınıflandırılmıştır. Gazete metinleri haber ya da köşe yazısı olarak kategorilendirilmiş ve kaçar adet haber yayınlandığı not alınmıştır. Hazırlanan kategorik tablo şöyledir: haberlerin başlıkları, kimlerin konuşmalarından alıntılar yapıldığı, bu konuşmaların içeriği, haberlerin tonu, kaçınıcı sayfada yer aldıkları, hangi sözcüklerin kullanıldığı. Bu kategorilendirme aracılığıyla verilerin sistematik hale getirilmesi sağlanmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde; Avrupa Birliği haberlerinin *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Posta*, *Sabah* ve *Star* gazeteleri üzerinden gerçekleştirilen içerik analizi verileri detaylı olarak yer almaktadır.

Haber / Köşe yazısı dağılımı

Araştırma neticesinde bahsedilen iki haftalık dönemde toplam seksen dört AB içerikli metne ulaşılmıştır. Bu metinlerin elli iki tanesi haber iken, otuz bir tanesi köşe yazısı ve bir tanesi röportajdır. Seksen dört tane AB haberinin gazetelerde oransal olarak dağılımı % 21.4 *Cumhuriyet*, % 27.4 *Hürriyet*, %7.14 *Posta*, %16.6 *Sabah* ve % 27.4 *Star* gazetesi biçiminde gerçekleşmiştir. En fazla sayıda AB haberi *Star* gazetesinde yer alırken, *Star* gazetesini sırası ile *Hürriyet*, *Cumhuriyet*, *Sabah* ve son olarak *Posta* gazeteleri takip etmiştir (toplam haber için bkz. Tablo 1: 29, haber/köşe yazısı dağılımı için bkz. Tablo 2: 29).

Haber Başlıkları

Haber başlıkları incelendiğinde *Cumhuriyet*, *Hürriyet*, *Posta*, *Sabah* ve *Star* gazetelerinin Avrupa Birliği konusunu birbirlerinden farklı değerlendirdiklerine dair genel bir veriye ulaşmak mümkün olmuştur.

Cumhuriyet gazetesi haber başlıklarında genellikle Başbakan Erdoğan'ın Brüksel'i

hükümetin haklılığına ikna etmeye çalıştığı ancak Brüksel'in Başbakan Erdoğan'ı Türkiye'de sürdürülen hükümet politikaları konusunda uyardığı ve Türkiye'nin gidişatını takip ettiği mesajları yer almıştır (Tablo 3: 29-32).

Bu başlıklardan bazıları şöyle sıralanabilir:

Başbakan Erdoğan, Brüksel'de yargı bağımsızlığına gölge düşürmediklerini savunacak AB'yi ikna çabası-20 Ocak 2014

Brüksel'in mesajı net, Erdoğan'a Brüksel Mesajları 'Yolsuzlukları Örtme, Yargıya Müdahale Etme', 'Avrupa Fatihi' Brüksel'de-21 Ocak 2014

Erdoğan'a bağımsız yargı uyarısı AB yakın izlemede, Erdoğan'a AB uyarısı, 'Yargı bağımsızlığı tartışılmaz', 'Brüksel'de hırsız var'- 22 Ocak 2014

Hürriyet gazetesi haber başlıkları daha çok 'AB üyeliği' konusunda ısrarcı olmanın önemi üzerinde dururken, AB'nin Türkiye'yi desteklediğini vurgulamıştır. Gazetenin başlıklarında farklı yaklaşımların yer bulduğunu söylemek mümkündür. Bu başlıkların bazıları şöyledir:

HSYK yasası AB'ye uymalı- 14 Ocak 2014

Destek ve uyarı- 22 Ocak 2014

AB'den Uyarı Hukukun üstünlüğü ilkesine uyun- 22 Ocak 2014

AB, Türkiye'deki komployu gördü- 23 Ocak 2014

Başbakan, Avrupa'ya 'paralel devlet'i anlatıyor- 23 Ocak 2014

Ne varsa yine AB'de var- 24 Ocak 2014

Posta gazetesinde kullanılan başlıkları daha fazla Türkiye iç politikasına yönelmiştir. Başlıklarda yargı bağımsızlığı, adalet gibi konulara da ağırlık kazanmıştır. Bu eğilim aşağıdaki başlıklarda da görülebilir:

'HSYK konusunda güncelleme yaptık'- 22 Ocak 2014

Başbakan'a açık mektup: Adalet borçlusunuz- 24 Ocak 2014

Birikmiş notlar- 25 Ocak 2014

Sabah gazetesinde yer alan başlıklar daha çok AB'nin Türkiye'yi her konuda desteklediği yönündedir. *Sabah* gazetesi, zirve öncesi 20 Ocak 2014 haberinde yer alan 'Brüksel Polisinde Erdoğan Telaşı' başlıklı metinde Erdoğan'ın AB zirvesine katılımının Brüksel için çok önemli bir gelişme olduğu vurgusu yapılmıştır (Tablo 3: 27-30).

Sabah gazetesi haber başlıklarından bazıları şöyledir:

Brüksel Polisinde Erdoğan Telaşı, "AB'deki uygulamaları tek tek masaya koyarız"-20 Ocak 2014

'Bu oyun bozulacak'-21 Ocak 2014

İYİ NİYETİMİZ SÖMÜRÜLDÜ BAŞBAKAN ERDOĞAN BRÜKSEL'DE PARALEL YAPIYI ANLATTI, AB'ye Suriye mesajı: Artık bir adım atın, 'Saylan, Şener ve Şık davalarında uyardık', AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KALBİNDE NET MESAJ: 'Yürütme ve yasamay yargı

yok farz edemez', 'Rumlar Ada'yı temsil edemez', 'Paralel yapıdan Avrupa Birliği de rahatsız oldu'-22 Ocak 2014

Star gazetesi haber başlıkları daha çok iç politikada ortaya çıkan gelişmelerde hükümetin haklılığına AB'nin ikna olduğu vurgusunu taşımıştır. *Star* gazetesinde yer alan bazı köşe yazılarında ise AB üyeliği konusunda ısrarcı olmanın anlamlı olmadığı yönünde çeşitli içerikler olduğu görülmüştür. Bu başlıkların bazıları aşağıda görülebilir:

'Algı Operasyonu' Türkiye'de tutmadı- 16 Ocak 2014

'Bu oyun bozulacak'-21 Ocak 2014

İYİ NİYETİMİZ SÖMÜRÜLDÜ BAŞBAKAN ERDOĞAN BRÜKSEL'DE PARALEL YAPIYI ANLATTI- 22 Ocak 2014

Ananas devleti kurdurmayacağız- 22 Ocak 2014

Yeni bir "Türk yüzyılı" için strateji belgesi- 22 Ocak 2014

Paralel yapıyı AB de anladı- 23 Ocak 2014

Paralel yapıyı öğrenen AB de çok rahatsız oldu-23 Ocak 2014

Kimler Konuştular, Neler Söylediler

Gazetelerin hangi aktörlerin sözlerine yer verdiği, bu söylemleri hangi bağlamlarda ele aldıkları da AB-Türkiye konusunun nasıl ele alındığına dair bir veri oluşturmaktadır. Bu bağlamda *Cumhuriyet* gazetesinde yayınlanan AB haberinden yalnızca bir tanesinde Türkiye'den bir temsilcinin sözlerine yer verildiği, diğer haberde ise Avrupa Birliği'nden Türkiye'ye yönelen mesajların haberlere taşındığı görülür. Yapılan haberlerin içerikleri Avrupa Birliği temsilcilerinin Türkiye'yi "yargıya müdahale etmeme, hukukun üstünlüğünü tanıma ve erkler ayırımına saygı duyma konusunda uyardığı yönündedir (Tablo 4: 32).

Cumhuriyet gazetesi haberlerinde sözlerine yer verilen aktörler ve söylemleri şu şekildedir:

(20 Ocak 2014, Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu) AB'yi ikna edeceğiz; (21 Ocak 2014, Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanı Flautre) "Yargıya müdahaleden kaygılıyız. Yolsuzlukların üzerini örtmeyin"; (21 Ocak 2014, Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanı Flautre) "Yargıya müdahaleden kaygılıyız. Yolsuzlukların üzerini örtmeyin"; (22 Ocak 2014, Avrupa Parlamentosu Başkanı Schulz) "Hukukun üstünlüğü korunmalı. Erklerin bağımsızlığına müdahale edilmemeli"; (22 Ocak 2014, AB Konseyi Başkanı Rompuy ile Komisyon Başkanı Barroso) "Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlediklerini, sonuçları analiz ederek bir değerlendirme yapacaklarını belirtti".

Hürriyet gazetesi haberlerinde hem AB yetkililerinin hem Türk yetkililerin sözlerine yer verilmiştir. Bu haber metinleri içerisinde Başbakan Erdoğan'ın Dünyayı Suriye konusunda uarması ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu'nun Avrupa'da yapılanların dikkate alınarak Türkiye'deki süreçlerin ilerletileceği yönündeki bazı söylemleri gazete metinlerinde yer almıştır (Tablo 5: 33).

(14 Ocak 2014, AB Genişlemeden Sorumlu Komiser Stefan Füle)“Değişiklikler kabul edilemeden önce AB mevzuatına uygun olmasını sağlamak amacıyla yetkililere danışılmalı.”; (21 Ocak 2014, Dışişleri Bakanı Davutoğlu) “Avrupa’da nasıl oluyor diye masaya koyarız.”; (21 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan), “Dünya televizyonlarda az önce Suriye’deki vahşeti izledi. Brüksel’den sesleniyoruz. Ey dünya Suriye’ye karşı sessiz mi kalacağız?...”, (21 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “Hukukun üstünlüğü noktasında bir problem yoktur.”

Posta gazetesi haber metinleri içerisinde *Hürriyet* gazetesinde olduğu gibi hem AB yetkililerinin hem de Türk politikacıların sözleri yer almıştır (Tablo 6: 33).

(16 Ocak 2014, Stefan Füle (AB Genişlemeden Sorumlu Komiser) “Yargının bağımsızlığı önemli.”; (22 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “HSYK’nın yapısını referandumla değiştiren de bu hükümet. Reform süreci içerisinde güncelleme yapılır.”

Sabah gazetesi incelendiğinde, haberin çoğunda Türkiye temsilcilerinin söylemlerine yer verildiği, daha az sayıda haberde ise AB temsilcilerinin söylemlerinin haberlere taşınmış olduğu görülecektir. Bu söylemler incelendiğinde Türkiye temsilcilerinin söylemlerine yer verilen haberlerde başat aktörün Başbakan Erdoğan olduğu görülecektir. AB temsilcisi olarak yalnızca Rompuy (AB Konseyi Başkanı) ve Barroso’nun (AB Komisyonu Başkanı) konuşmalarına yer veren *Sabah* gazetesi her iki siyasetçinin Başbakan Erdoğan’ı haklı bulduğu, Türkiye’yi destekledikleri ve HSYK düzenlemesinin Türkiye’nin iç meselesi olduğu yönünde mesajlarını haberlerine taşımış ve bu bağlamda hükümet politikalarının AB’den destek aldığı bağlamında bir haber sunumu yapmıştır (Tablo 7: 34).

Sabah gazetesi haberleri şu şekildedir:

(20 Ocak 2014, Dışişleri Bakanı Davutoğlu) “AB’deki uygulamaları tek tek masaya koyarız”; (21 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “17 Aralık girişiminin başarısız olduğunu belirten Başbakan Erdoğan, Türkiye’ye karşı olumsuz algı oluşturmak isteyen ihanet şebekelerinin oyunlarının bozulacağını söyledi”; (22 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “Yasadışı yollarla edinilen delillerle masumiyet karinesini hiçe sayıp suçlu havası estiriyorlar”, “Türkiye’de kuvvetler ayrılığıyla ilgili bir sorunumuz yok. Yargı tarafsızlıktan saparsa sorun olur”; (22 Ocak 2014, AB Konseyi Başkanı Rompuy) HSYK düzenlemesi Türkiye’nin iç meselesi. Siyasi analiz yapma durumunda değiliz. Mevzuatı değerlendiririz; (22 Ocak 2014, AB Komisyonu Başkanı Barroso) Erdoğan’dan samimi yanıt aldık. Türkiye yalnız değil. Her zaman desteğe hazırız; (22 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “Güney Kıbrıs, adanın hepsini temsil edemez. Bu müktesebata aykırıdır”; (23 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “Paralel yapıyı AB yetkililerini örnekleriyle anlattım, ikna oldular.”

Star gazetesi haberleri hem AB yetkililerinin hem de Türk yetkililerin sözleri yer almış ve AB ile Türkiye’nin pek çok konuda mutabık kaldığı ve AB’nin iç gelişmeler konusunda Türkiye’yi anlayarak Türkiye’den yana bir tavır takınacağı yönünde söylemlere yer verilmiştir (Tablo 8: 35).

(14 Ocak 2014, Başbakan Yardımcısı Arıncı) “AB’den daha demokrat olsun istedik, ne kadar safmısz!”, (18 Ocak 2014, AB Birliği Başkanı ve Başmüzakereci Mevlüt Çavuşoğlu) “AB’ye üyelikte ABD desteğinden hiç şüphemiz yok.”; (22 Ocak 2014

AB Komisyonu Başkanı Barroso) “İlişkilerimiz çok güzel sürüyor. Açık, samimi bir sohbet oldu. Bu Türkiye’nin iç meselesidir.”, (22 Ocak 2014, Başbakan Erdoğan) “Paralel devlet yapılanmasına müsaade etmeyeceğiz. Ananas devleti kurdurtmayacağız.” (22 Ocak 2014, Schulz) “HSYK Türkiye’nin iç meselesi. Başbakan içten ve samimi... Erdoğan beni çok etkiledi.”

Haber Metinlerinde Öne Çıkan Sözcükler

Haber metinleri incelendiğinde en sık kullanılan sözcüklerin; HSYK, demokrasi ve hukukun üstünlüğü, algı operasyonu, yargı bağımsızlığı, yargı içinde örgütlenme, AB uyardı, AB destekledi/ AB ikna oldu biçiminde olduğu tespit edilmiştir.

Tüm gazeteler ortak bir biçimde HSYK ve demokrasi ve hukukun üstünlüğü ifadelerini kullanmışlardır. Ancak bir sıralamaya gitmek gerekirse ‘HSYK’ sözcüğü en çok kullanan en az kullana sırasıyla şöyledir: Hürriyet, Cumhuriyet, Sabah, Star, Posta. ‘Demokrasi’ ve ‘hukukun üstünlüğü’ sözcükleri yine en çoktan en aza sırasıyla: *Cumhuriyet, Hürriyet ve Posta, Sabah ve Star* gazetelerinde kullanılmıştır. AB’nin Türkiye’ye tavrı *Cumhuriyet* gazetesinde daha olumsuz bir çerçevede sunulurken, *Sabah ve Star* gazetesi tersi biçimde daha olumlu bir tablo ortaya koymuşlardır. *Hürriyet ve Posta* gazeteleri ise her iki içeriği taşıyan haberlere de yer vermiştir (haberlerde öne çıkan sözcüklerin dağılımı için Tablo 9: 35).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Türkiye’nin Avrupa ile kurumsal, siyasal ve ekonomik bir birliktelik kurma amacının köklerinin Türk Batılılaşma tarihi kadar eski olduğu düşüncesinden yola çıkan bu çalışma, Batılılaşmanın günümüzdeki devamı olarak görülen süreçlerden biri olarak AB konusuna eğilmiş ve AB’nin Türkiye medyasında nasıl temsil edildiğini ortaya koymaya çalışmıştır.

Araştırma sonuçlarına bakıldığında daha önceki yıllarda haber başlıklarında yer alan “AB fırsatı”, “AB treni” (Durna, 2004: 27; Gencel Bek, 2004: 246) gibi ifadelerin 2014 yılında neredeyse hiç yer almadığı, iç meselelere ilişkin muhalif ve iktidar söylemlerinin karşılıklı yer bulduğu görülmüştür. Haberlerde daha çok gazetelerin Türkiye’de yaşanmakta olan iç meseleler ışığında AB konusunun ele aldığı görülmüştür. Aslında Türkiye’de AB konusunun bir iç politika meselesi haline getirilmesi yeni bir davranış değildir. Erhan ve Arat, Türkiye için AB’nin bir iç politika meselesi olarak kullanılmasının ANAP hükümetinden kalan ve sonrasında da sürdürülen bir alışkanlık olduğunu söylerler (2003). Bu çerçevede AB, içeride ortaya çıkan problemlerin aktarıldığı bir ‘üst mercii’ ya da hükümetin aldığı kararların onaylatılmasında ve meşruiyet kazandırılmasında başvurulan bir ‘üst mercii’ biçiminde haberlere konu olmuştur. Dolayısıyla AB’yi anlamlandırmada hem meşruiyet kazanmaya çalışanların hem de AB Kopenhag kriterlerini vurgulayanların ortak bir paydada buldukları söylenebilir. Bu durum aynı zamanda Kejanlıoğlu ve Taş’ın, basının ‘Türkiye’yi Avrupa gözü ile görme’ çabası taşıdıkları tespitini (2007: 47) destekleyen bir veridir.

İçerik analizinden elde edilen veriler değerlendirildiğinde tüm gazetelerin benzer bir bi-

çimde Türkiye karşısında iktidar sahibi aktör olarak AB'yi konumlandıkları, AB'yi bir değerler silsilesi olarak gördüklerini ve onun tarafından onaylanmayı ya da kınanmayı önemsedikleri söylenebilir. Çalışmada görünmektedir ki Türkiye basını, AB sürecini değişen bağlamlara göre kendi penceresinden haberleştirebilmektedir. Bütün bu süreçte neredeyse tüm gazeteler AB yanlısıdır, ancak ortaya konulan hikâyeler içeride yaşanan olaylar bağlamında birbirinden farklılaşmaktadır.

İncelemelerde ortaya çıkan bir diğer sonuç, önceki çalışmalarda ortaya çıkan basının 'demokratikleşme' konusundan ziyade ekonomik konulara vurgu yaptığı tespitinin 2014 yılı için büyük oranda değiştir. 2014 yılında yapılan AB haberlerinde en çok üzerinde durulan konular demokrasi ve yargının bağımsızlığı gibi meseleler olmuştur.

KAYNAKLAR

- Adaklı, G. (2015). Türkiye’de Gazete ve Televizyon Sahipliği. Retrieved from <https://gulserenadakli.files.wordpress.com/2013/11/resim1.jpg>
- Aydoğan, M. (2005). *Avrupa Birliği’nin Neresindeyiz Tanzimat’tan Gümrük Birliğine*. İzmir: Umay Yayınları.
- Balcı, A. (2013). Türkiye’de Üç Tarzı AB Siyaseti: Post-Yapısalcı Bir Okuma. *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi*, 9(35), 1-19.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi, Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bulaç, A. (2001). *Avrupa Birliği ve Türkiye*. İstanbul: Feza Yayınları.
- Dağı, İ. D. (1997). İnsan Hakları ve Demokratikleşme: Türkiye-Avrupa Birliği İlişkilerinde Siyasal Boyut. In A. Eralp (Ed.), *Türkiye ve Avrupa* (122-176). Ankara: İmge Kitabevi.
- Dahlman, C. (2004). Turkey’s Accession to the European Union: The Geopolitics of Enlargement. *Eurasian Geography and Economics*, 45(8), 553-574.
- Durna, T. (2001). “Köşe Yazılarında Avrupa Birliği tartışmaları: Helsinki Zirvesi 1999. In Ç. Dursun (Ed.), *Haber, Hakikat ve İktidar İlişkisi* (259-288). Ankara: Elips.
- Erhan, Ç. & Arat, T. (2003). 1980-90: Batı Bloku Ekseninde Türkiye-2. In B. Oran (Ed.), *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar Cilt II: 1980-2001* (7-187). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erhan, Ç. (2006). *Bizim Kırmızı Çizgilerimiz Vardı*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gencil Bek, M (2004) Medya ve Avrupa Birliği’nin Temsili: Türkiye’nin AB Adaylığı’nın Basındaki Sunumunun Analizi. In Ç. Dursun (Ed.), *Haber, Hakikat ve İktidar İlişkisi* (225-258). Ankara: Elips.
- Gümrükcü, H. (1999). Türkiye- Avrupa Birliği İlişkilerinin Dünden Bugüne Evrimi. *Birikim Dergisi*, 128. Retrieved from <http://www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/5099/turkiye-avrupa-birli-gi-iliskilerinin-dunden-bugune-evrimi>
- Karluk, R. (1996). *AB ve Türkiye*. İstanbul: Turhan Kitabevi.
- Kejanlıoğlu, B. & Taş, O. (2007). Türk Basınında AB-Türkiye İlişkilerinin Sunumu: 17 Aralık 2004 Brüksel Zirvesi. Retrieved from <http://www.ilefarsiv.com/ki/gorsel/dosya/1306322963ki04.pdf>
- Keyman, F. (2010). Globalization, Modernity and Democracy-Turkish Foreign Policy 2009 and Beyond. Retrieved from http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2011/12/efuat_keyman.pdf
- Kılıç, S. (2014). Yazılı Basında Türkiye’nin AB Üyeliği Süreci: Hürriyet Gazetesi Örneği. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 13(2), 87-109.
- Köstekli, Ş. İ. (1999). *Türkiye ve Avrupa Birliği*. Ankara: Türk-İş Eğitim Yayınları.
- Kylstad, I (2010). Turkey and the EU: A ‘new’ European identity in the making? Retrieved from <http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/LEQS%20Discussion%20Paper%20Series/LEQSPaper27.pdf>
- Lannon, E. (2005). The Long and Winding Road of Turkish Accession to The EU. In M. Vuijsteke & F. Olteanu (Eds.), *Collegium*, 31, 5-9.

- Lewis, B. (1955). Türkiye: Batılılaşma. Retrieved from <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-ar-siv/AUHF-1980-37-01-04/AUHF-1980-37-01-04-Lewis.pdf>
- Mardin, Ş. (1991). *Türk Modernleşmesi Makaleler IV*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Oğuzlu, H. T. (2015). Değişen Dengeler: Türkiye ve Batı. Retrieved from <http://analistdergisi.com/sayi/2015/06/degisen-dengeler-turkiye-ve-bati>
- Ortaylı, İ. (2007). *Avrupa ve Biz*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Pierini, M. (2014). *Türkiye Nereye Gidiyor? Avrupalı Bir Gözlemcinin Notları* (E. Atuk, Trans). İstanbul: Doğan Egman Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
- Ülger, İ. K. (2003). *Avrupa Birliği'nin ABC'si*. Ankara: Sinemis Yayınları.
- Tekeli, İ. & İlkin, S. (2000). *Türkiye ve Avrupa Birliği- Cilt 3: Ulus Devletini Asma Çabasındaki Avrupa'ya Türkiye'nin Yaklaşımı*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Yurdusev, A. N. (1997) Avrupa Kimliđinin Oluşumu ve Türk Kimliđi. In A. Eralp (Ed.), *Türkiye ve Avrupa* (17-86). Ankara: İmge Kitabevi.

TABLOLAR

Tablo 1: Toplam Haber

	Cumhuriyet		Hürriyet		Posta		Sabah		Star		Toplam	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Toplam Haber	18	21.4	23	27.4	6	7.14	14	16.6	23	27.4	84	100

Tablo 2: Haber/Köşe Yazısı Dağılımı

Haber/ köşe yazısı dağılımı	Cumhuriyet		Hürriyet		Posta		Sabah		Star		Toplam	
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)
Haber	13	25	12	23.07	3	5.7	10	19.2	14	27	52	%100
Köşe Yazısı	5	16.12	11	35.4	3	9.6	3	9.6	9	29	31	%100
Diğer/ Ropörtaj	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	%100

Tablo 3: Haber Başlıkları/Manşetler

Haber Başlıkları / Manşetler	
Tarih	Cumhuriyet Gazetesi
14 Ocak 2015	AB'den Uyarı "Brüksel ile Uyumlu Olun"
15 Ocak 2015	'İnşallah AB'den önce Japonya'
16 Ocak 2014	'Bize yutturulacak şeyler değil, okumamız yazmamız var' Gül AB dedi Erdoğan sert çıktı
18 Ocak 2014	'AB için iyimseriz'
18 Ocak 2014	Avrupa Konseyi: Türkiye yargı bağımsızlığı için beklenenin tam tersini yapıyor. Demokrasi tehlikede
18 Ocak 2014	Erdoğan'a Brüksel'de Kopenhag Kriterleri hatırlatılacak İlk derse dönüş
18 Ocak 2014	Economist'ten AB eleştirisi 'Erdoğan tehlikeye atıyor'
20 Ocak 2014	Başbakan Erdoğan, Brüksel'de yargı bağımsızlığına gölge düşürmediklerini savunacak AB'yi ikna çabası

A. Aslan / Türkiye Yazılı Basınında Avrupa Birliği Haberleri:
21 Ocak 2014 Brüksel Zirvesi

21 Ocak 2014	Brüksel'in mesajı net
21 Ocak 2014	Erdoğan'a Brüksel Mesajları 'Yolsuzlukları Örtme, Yargıya Müdahale Etme'
21 Ocak 2014	'Avrupa Fatihi' Brüksel'de
22 Ocak 2014	Erdoğan'a bağımsız yargı uyarısı AB yakın izlemeye
22 Ocak 2014	Erdoğan'a AB uyarısı
22 Ocak 2014	'Yargı bağımsızlığı tartışılmaz'
22 Ocak 2014	'Brüksel'de hırsız var'
23 Ocak 2014	Brüksel'de Riya Yarışı
24 Ocak 2014	Erdoğan'ın 'ikna ettim' dediği Brüksel'de tansiyonun yükseldiği ortaya çıktı 'Tüy uçuran' sözler
24 Ocak 2014	Brüksel Cephesinde Yeni Bir Şey Yok
Tarih	Hürriyet Gazetesi
14 Ocak 2014	HSYK yasası AB'ye uymalı
16 Ocak 2014	AB'ye ben doğmadan adaydınız
18 Ocak 2014	Aman dikkat
20 Ocak 2014	Adalet Sorunu
20 Ocak 2014	Avrupa'da nasıl oluyor diye masaya koyarız
21 Ocak 2014	Şahsın görünür rütbe-i akli eserinde
21 Ocak 2014	Ey dünya sessiz mi kalacağız
22 Ocak 2014	Destek ve uyarı
22 Ocak 2014	AB'den Uyarı Hukukun üstünlüğü ilkesine uyun
22 Ocak 2014	Paralelleri AB'ye nasıl anlattı?
23 Ocak 2014	AB, Türkiye'deki komployu gördü
23 Ocak 2014	Başbakan, Avrupa'ya 'paralel devlet'i anlatıyor
23 Ocak 2014	Erdoğan'ın Batı ile diyalogunun yeni gündeni: Fethullah
23 Ocak 2014	AB KOMPLOYU GÖRDÜ
24 Ocak 2014	Kılıçdaroğlu ikna olduğunu AB yetkilileri açıklasın
24 Ocak 2014	Ne varsa yine AB'de var
24 Ocak 2014	Türkiye'ye konuşmak Avrupa'ya konuşmak
24 Ocak 2014	2014 yılı demokratikleşme yılı olacakmış
24 Ocak 2014	Bırak AB Açıklasın
25 Ocak 2014	AB'ye paralel
25 Ocak 2014	"AB ikna oldu" demeleri iyidir

Tarih	Posta Gazetesi
16 Ocak 2014	AB'den yargı ve yolsuzluk mesajı
18 Ocak 2014	Tayyip Erdoğan sürpriz yapabilir
21 Ocak 2014	JANDARMAYI DA KULLANDILAR
22 Ocak 2014	'HSYK konusunda güncelleme yaptık'
24 Ocak 2014	Başbakan'a açık mektup: Adalet borçlusunuz
25 Ocak 2014	Birikmiş notlar
Tarih	Sabah Gazetesi
16 Ocak 2014	'Algı Operasyonu' Türkiye'de tutmadı
18 Ocak 2014	AB'DE HER ÜLKEDE FARKLI HSYK VAR
20 Ocak 2014	Brüksel Polisinde Erdoğan Telaşı
20 Ocak 2014	"AB'deki uygulamaları tek tek masaya koyarız"
21 Ocak 2014	'Bu oyun bozulacak'
22 Ocak 2014	İYİ NİYETİMİZ SÖMÜRÜLDÜ BAŞBAKAN ERDOĞAN BRÜKSEL'DE PARALEL YAPIYI ANLATTI:
22 Ocak 2014	AB'ye Suriye mesajı: Artık bir adım atın
22 Ocak 2014	'Saylan, Şener ve Şık davalarında uyardık'
22 Ocak 2014	AVRUPA BİRLİĞİ'NİN KALBİNDE NET MESAJ: 'Yürütme ve yaşamayı yargı yok farz edemez'
22 Ocak 2014	'Rumlar Ada'yı temsil edemez'
23 Ocak 2014	'Paralel yapıdan Avrupa Birliği de rahatsız oldu'
25 Ocak 2014	Brüksel ziyareti ve gerçekleşmemiş temenniler
25 Ocak 2014	AB-Türkiye zirvesi sonrası çaresiz kalanlar
28 Ocak 2014	Fasıllar devam etmeli
Tarih	Star Gazetesi
14 Ocak 2014	Başbakan Yardımcısı Arınç, denetlenemeyen tek kurumun yargı olduğuna dikkat çekti
14 Ocak 2014	AB'den daha demokrat olsun istedik, ne kadar safmıyorsunuz!
15 Ocak 2014	Türkiye, Avrupa Birliği projesinin alternatifi olabilir
15 Ocak 2014	Uzakdoğu ile AB'den önce serbest ticarete geçeceğiz
16 Ocak 2014	Fiberde altyapı ücreti AB'den ucuz
18 Ocak 2014	AB'ye üyelikte ABD desteğinden hiç şüphemiz yok
19 Ocak 2014	Onlar ortak bir pazar üye olsak kaç yazar?
20 Ocak 2014	"Yeni Avrupa" denemesi başarılı olabilir mi?
20 Ocak 2014	AB, üç devre ve bugün
20 Ocak 2014	AB yanlıları yeni yasaya isyan etti
21 Ocak 2014	Coşkulu karşılama

A. Aslan / Türkiye Yazılı Basınında Avrupa Birliği Haberleri:
21 Ocak 2014 Brüksel Zirvesi

21 Ocak 2014	Beş yıl aradan sonra AB'ye ivme kazandırma ziyareti
21 Ocak 2014	Görüşüyor olmak kendi başına önemli
21 Ocak 2014	AB Tahran'a uygulanan yaptırımları gevşetti
22 Ocak 2014	Ananas devleti kurdurmayacağız
22 Ocak 2014	Yeni bir "Türk yüzyılı" için strateji belgesi
22 Ocak 2014	HSYK Türkiye'nin iç meselesi Başbakan içten ve samimi
23 Ocak 2014	Paralel yapıyı AB de anladı
23 Ocak 2014	Paralel yapıyı öğrenen AB de çok rahatsız oldu
23 Ocak 2014	Pennsylvania Avrupa kıtasında değil
23 Ocak 2014	Yeni bir beyin fırtınası
24 Ocak 2014	Bu kriz de demokratikleşme paketiyle aşılabacak
24 Ocak 2014	İstikametimiz Avrupa Birliği

Tablo 4: Aktörler/Haberlerde Konuşan Kimseler (Cumhuriyet gazetesi)

Tarih	Gazete	Kim Konuşuyor	Ne Söylüyor
20 Ocak 2014	Cumhuriyet	Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu	AB'yi ikna edeceğiz
21 Ocak 2014	Cumhuriyet	Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanı Flautre	"Yargıya müdahaleden kaygılıyız. Yolsuzlukların üzerini örtmeyin"
21 Ocak 2014	Cumhuriyet	Karma Parlamento Komisyonu Eşbaşkanı Flautre	"Yargıya müdahaleden kaygılıyız. Yolsuzlukların üzerini örtmeyin"
22 Ocak 2014	Cumhuriyet	Avrupa Parlamentosu Başkanı Schulz	"Hukukun üstünlüğü korunmalı. Erkerin bağımsızlığına müdahale edilmemeli"
22 Ocak 2014	Cumhuriyet	AB Konseyi Başkanı Rompuy ile Komisyon Başkanı Barroso	Türkiye'deki gelişmeleri yakından izlediklerini, sonuçları analiz ederek bir değerlendirme yapacaklarını belirtti.

Tablo 5: Aktörler/Haberlerde Konuşan Kimseler (Hürriyet gazetesi)

Tarih	Gazete	Kim Konuşuyor	Ne Söylüyor
14 Ocak 2014	<i>Hürriyet</i>	Stefan Füle (AB Genişlemeden Sorumlu Komiser)	"Değişiklikler kabul edilemeden önce AB mevzuatına uygun olmasını sağlamak amacıyla yetkililere danışılmalı."
21 Ocak 2014	<i>Hürriyet</i>	Dışişleri Bakanı Davutoğlu	"Avrupa'da nasıl oluyor diye masaya koyarız."
21 Ocak 2014	<i>Hürriyet</i>	Başbakan Erdoğan	"Dünya televizyonlarda az önce Suriye'deki vahşeti izledi. Brüksel'den sesleniyoruz. Ey dünya Suriye'ye karşı sessiz mi kalacağız?..."
21 Ocak 2014	<i>Hürriyet</i>	Başbakan Erdoğan	"Hukukun üstünlüğü noktasında bir problem yoktur."

Tablo 6: Aktörler/Haberlerde Konuşan Kimseler (Posta gazetesi)

Tarih	Gazete	Kim Konuşuyor	Ne Söylüyor
16 Ocak 2014	<i>Posta</i>	Stefan Füle (AB Genişlemeden Sorumlu Komiser)	"Yargının bağımsızlığı önemli."
22 Ocak 2014	<i>Posta</i>	Başbakan Erdoğan	"HSYK'nın yapısını referandumla değiştiren de bu hükümet. Reform süreci içerisinde güncelleme yapılır."

Tablo 7: Aktörler/Haberlerde Konuşan Kimseler (Sabah gazetesi)

Tarih	Gazete	Kim Konuşuyor	Ne Söylüyor
20 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Dışişleri Bakanı Davutoğlu	"AB'deki uygulamaları tek tek masaya koyarız"
21 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Başbakan Erdoğan	"17 Aralık girişiminin başarısız olduğunu belirten Başbakan Erdoğan, Türkiye'ye karşı olumsuz algı oluşturmak isteyen ihanet şebekelerinin oyunlarının bozulacağını söyledi"
22 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Başbakan Erdoğan	"Yasadışı yollarla edinilen delillerle masumiyet karinesini hiçe sayıp suçlu havası estiriyorlar""Türkiye'de kuvvetler ayrılığıyla ilgili bir sorunumuz yok. Yargı tarafsızlıktan saparsa sorun olur".
22 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Rompuy (AB Konseyi Başkanı)	(HSYK düzenlemesi) Türkiye'nin iç meselesi. Siyasi analiz yapma durumunda değiliz. Mevzuatı değerlendiririz.
22 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Barroso (AB Komisyonu Başkanı)	Erdoğan'dan samimi yanıt aldık. Türkiye yalnız değil. Her zaman desteğe hazırız.
22 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Başbakan Erdoğan	"güney Kıbrıs, adanın hepsini temsil edemez. Bu müktesebata aykırıdır".
23 Ocak 2014	<i>Sabah</i>	Başbakan Erdoğan	"Paralel yapıyı AB yetkililerini örnekleriyle anlattım, ikna oldular."

Tablo 8: Aktörler/Haberlerde Konuşan Kimseler (Star gazetesi)

Tarih	Gazete	Kim Konuşuyor	Ne Söylüyor
14 Ocak 2014	<i>Star</i>	Başbakan Yardımcısı Arınç	"AB'den daha demokrat olsun istedik, ne kadar safmıştız!"
18 Ocak 2014	<i>Star</i>	AB Birliği Başkanı ve Başmüzakereci Mevlüt Çavuşoğlu	"AB'ye üyelikte ABD desteğinden hiç şüphemiz yok."
22 Ocak 2014	<i>Star</i>	Barroso (AB Komisyonu Başkanı)	"İlişkilerimiz çok güzel sürüyor. Açık, samimi bir sohbet oldu. Bu Türkiye'nin iç meselesidir."
22 Ocak 2014	<i>Star</i>	Başbakan Erdoğan	"Paralel devlet yapılanmasına müsaade etmeyeceğiz. Ananas devleti kurdurtmayacağız."
22 Ocak 2014	<i>Star</i>	Schulz	"HSYK Türkiye'nin iç meselesi. Başbakan içten ve samimi... Erdoğan beni çok etkiledi."

Tablo 9: Haberlerde Öne Çıkan Sözcükler (Cumhuriyet/Hürriyet/Posta/Sabah/Star)

Haberlerde Öne Çıkan Sözcükler	Cumhuriyet		Hürriyet		Posta		Sabah		Star		TOPLAM	
	sayı	oran (%)	sayı	oran (%)	sayı	oran (%)	sayı	oran (%)	sayı	oran (%)	sayı	oran (%)
HSYK	21	26.5	29	36.7	7	9	12	15.1	10	12.6	79	%100
Demokrasi ve hukukun üstünlüğü	28	42.4	16	24.2	16	24.2	4	6.06	2	3.03	66	%100
Algı operasyonu	-	-	-	-	-	-	2	100	-	-	2	%100
Yargı bağımsızlığı	27	58.6	11	23.9	2	4.34	6	13.04	-	-	46	%100
Yargı içinde örgütlenme	-	-	16	41.02	-	-	12	30.7	11	28.2	39	%100
AB uyardı	5	45.4	6	54.5	-	-	-	-	-	-	11	%100

A. Aslan / Türkiye Yazılı Basınında Avrupa Birliği Haberleri:
21 Ocak 2014 Brüksel Zirvesi

AB destekledi	-	-	11	42.3	-	-	7	26.9	8	30.7	26	%100
AB ikna oldu												

EK 1: Kodlama/ Değişkenler Listeleri

D1: Haberlerin Kategorilendirilmesi

1. Haber/ köşe yazısı dağılımı
2. Haber başlıkları/ manşetler
3. Aktörler/ haberlerde konuşan kimseler
4. Haberlerde öne çıkan sözcükler

D2: Haberlerde öne çıkan sözcükler kategorilendirilmesi

HSYK
Demokrasi ve hukukun üstünlüğü
Algı operasyonu
Yargı bağımsızlığı
Yargı içinde örgütlenme
AB uyardı
AB destekledi
AB ikna oldu